

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W JASTRZĘBIU ZDROJU**

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

**W JASTRZĘBIU ZDROJU
W 2008 ROKU**

Jastrzębie Zdrój, marzec 2009 r.

Przedruk w całości lub w części
oraz wykorzystanie danych statystycznych
dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

opracowała: Żaneta Szymaniec

Powiatowy Urząd Pracy w Jastrzębiu Zdroju

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	4
2.	UWAGI METODOLOGICZNE	5
2.1.	MIERNIKI STOSOWANE DO MONITORINGU.....	7
3.	JASTRZĘBSKI RYNEK PRACY	9
3.1.	BEZROBOTNI W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY.....	12
3.2.	STOPA BEZROBOCIA.....	13
3.3.	OFERTY PRACY.....	13
3.4.	RANKING ZWODÓW O NAJWIĘKSZEJ LICZBIE OFERT PRACY	14
4.	BEZROBOTNI WEDŁUG ZAWODÓW	17
4.1.	NAPŁYW BEZROBOTNYCH	21
5.	RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	26
6.	WNIOSKI	31
7.	PODSUMOWANIE	33
8.	SPISY TABEL	35

1. Wstęp

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych to jedna z podstawowych metod obserwacji i analizy rynku pracy. Analiza porównawcza ofert pracy i bezrobotnych wg zawodów pozwala wyłonić zawody nadwyżkowe i deficytowe wśród zarejestrowanych bezrobotnych, co może stanowić sygnał dla osób stojących u progu przyszłego zawodu, jak również pozwoli na zaplanowanie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych pozostających w ewidencji tutejszego urzędu. Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych posłuży w szczególności do:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo – kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo – kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych,
- bieżąca korekta poziomu, struktury, treści kształcenia zawodowego i ustawicznego,
- usprawnienie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich zatrudnienia,

Podstawą opracowania rankingu są zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych Departamentu Rynku Pracy. Raport opracowany został na podstawie danych z:

- załącznik nr 2 do sprawozdania MPiPS – 01 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy,
- załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 „Bezrobotni oraz oferty pracy wg zawodów i specjalności,
- rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 08.12.2004r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności (Dz.U. nr 265, poz. 2644 z późniejszymi zmianami),
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. nr 99, poz. 1001 z dnia 20.04.2004 r. z późniejszymi zmianami),

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. z dnia 31 grudnia 2007 r.)

Monitoring dotyczy grup zawodowych, grup elementarnych oraz zawodów i specjalności określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonej do stosowania Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania. Uwzględniony został poziom i struktura bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności.

2. Uwagi metodologiczne

W dobie gospodarki rynkowej szczególną uwagę należy poświęcić na dostosowanie systemu kształcenia do zmieniającego się zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje zasobów ludzkich.

Realizowanie tego zamierzenia wymaga zastosowania sprawnego systemu informacyjnego opartego na weryfikacji i analizie bieżących danych dotyczących poziomu i struktury bezrobocia oraz ofert pracy.

W tym celu opracowano w Departamencie Rynku Pracy MGiP metodologię wyodrębniania zawodów deficytowych i nadwyżkowych. MZDiN jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na prace i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz. Dane te stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemu szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, czyli – *stosunek średniomiesięcznego napływu ofert pracy do PUP w danym zawodzie do średniomiesięcznej rejestracji osób bezrobotnych w tym samym zawodzie i w tym samym okresie czasu jest większy od 1,1.*

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym

zawodzie, czyli – *stosunek średniomiesięcznego napływu ofert pracy do PUP w danym zawodzie do średniomiesięcznej rejestracji osób bezrobotnych w tym samym zawodzie i w tym samym okresie czasu* jest mniejszy od 0,9.

Natomiast, jeżeli stosunek ten zawiera się w przedziale od 0,9 do 1,1 to zawód należy uważać za **zawód zrównoważony**, czyli wykazujące równowagę na rynku pracy.

Niniejsze opracowanie zawiera analizę skali i struktury bezrobocia w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert pracy w Jastrzębiu Zdroju. Bada zawody wykazujące deficytowość lub nadwyżkę pracowników oraz określa kierunki zmian w odniesieniu do zawodów wywierających największy wpływ na rynek pracy.

Celem niniejszej analizy jest ukazanie sytuacji na lokalnym rynku pracy w 2008 roku, a w szczególności jak kształtowało się bezrobocie wśród zawodów, oraz w jakich zawodach pracodawcy najczęściej składali zapotrzebowanie na pracowników.

Analiza niniejsza powstała w oparciu o „Klasyfikację zawodów i specjalności” wprowadzoną Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644 z późniejszymi zmianami).

Klasyfikacja jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Grupuje poszczególne zawody (specjalności) w coraz bardziej zagregowane grupy oraz ustala ich symbole i nazwy. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa klasyfikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji tj. ich poziomu i specjalizacji.

Analiza ta jest skierowana do samorządu terytorialnego, szkół ponadgimnazjalnych, wyższych uczelni, jednostek szkolących, centrów kształcenia ustawicznego, dla wszystkich zajmujących się polityką zatrudnienia.

Opracowanie niniejsze przedstawia analizę bezrobocia według zawodów, ofert pracy zgłoszonych, będących w dyspozycji, jak i pozyskanych przez Powiatowy Urząd Pracy, opis zawodów nadwyżkowych i deficytowych, strukturę zawodową absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów.

Prezentowany materiał zawiera:

- analizę bezrobocia według zawodów oraz według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy tych bezrobotnych, którzy przed zarejestrowaniem poprzednio pracowali; analiza obejmuje osoby bezrobotne rejestrujące się w okresie I-XII 2008 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jastrzębiu Zdroju;
- analizę ofert pracy według zawodów oraz według rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę zgłaszającego ofertę pracy; analiza dotyczy ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Jastrzębiu Zdroju w okresie I-XII 2008 r. skorygowanych o liczbę ofert, które pracodawcy anulowali;
- analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o interpretację wskaźników intensywności nadwyżki (deficytu) dla zawodów, w których w roku 2008 zgłoszono najwięcej ofert pracy;
- wnioski.

2.1. Mierniki stosowane do monitoringu

Analizę diagnostyczną przeprowadzono przy wykorzystaniu ilościowych parametrów opisujących napływ ofert pracy wg zawodów oraz napływ bezrobotnych w analogicznych kategoriach zawodowych w 2008 roku.

Ponadto wykorzystano mierniki tj.:

- Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w danym zawodzie – oznacza różnicę między średnią miesięczną liczbą zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w danym roku, a średnią miesięczną liczbą zgłoszonych ofert pracy w określonym zawodzie w danym roku;
- Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów – oznacza iloraz średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w danym roku i średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w określonym zawodzie w danym roku;

Przyjęto, że zawody o wskaźniku mniejszym od 0,9 to zawody nadwyżkowe, o wskaźniku większym lub równym 0,9 i mniejszym lub równym 1,1 to zawody

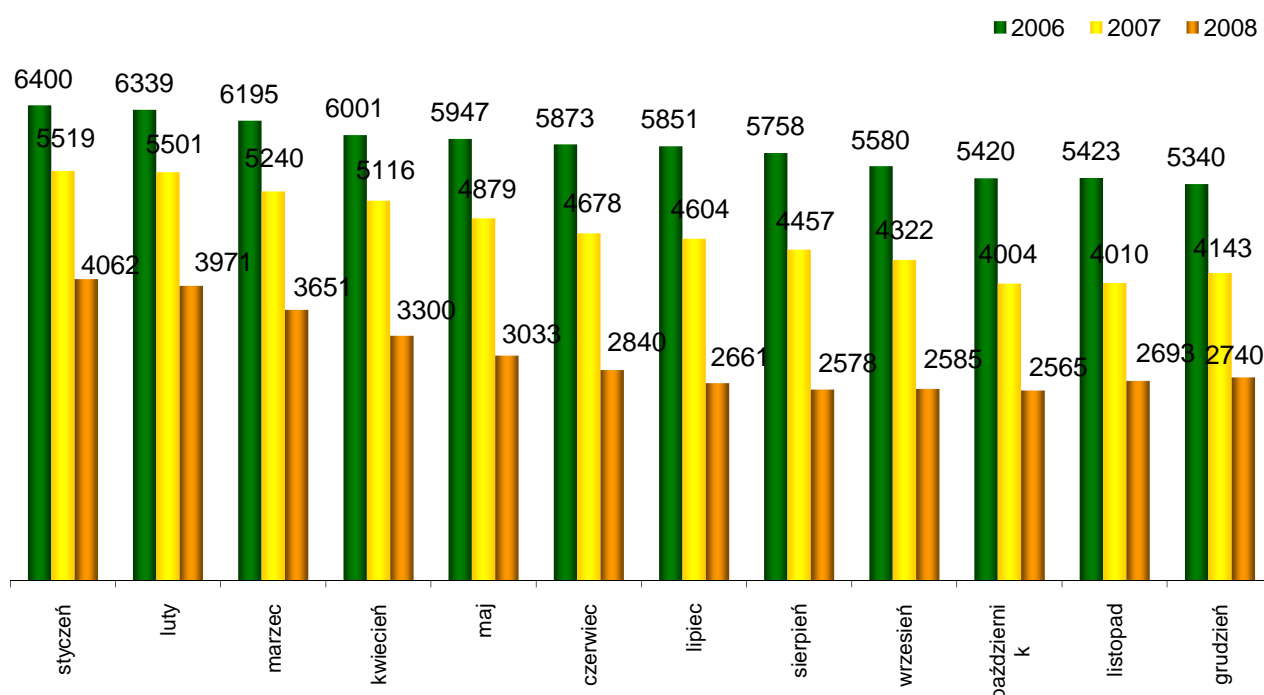
zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy), natomiast o wskaźniku większym niż 1,1 to zawody deficytowe.⁴

- Wskaźnik szansy uzyskania oferty w danym zawodzie – oznacza iloraz średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie w danym roku, będącej w dyspozycji powiatowego urzędu pracy i średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w określonym zawodzie w danym roku.
- Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie – oznacza iloraz liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, wg stanu w końcu danego roku i liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie wg stanu w końcu danego roku, w ujęciu procentowym.

3. Jastrzębski rynek pracy

Statystyki prowadzone przez urząd wskazują na spadek liczby osób zarejestrowanych w stosunku do ubiegłych lat – na koniec 2008 roku ich liczba wyniosła 2740 os. i była niższa od poziomu z poprzedniego roku o 1 403 osoby (spadek o 33,86%).

Wykres 1 – Liczba bezrobotnych w latach 2006-2008

Poniższa tabela przedstawia kształtowanie się liczby bezrobotnych w Jastrzębiu Zdroju, na terenie Śląska oraz kraju w 2008 roku.

Tabela 1 - Liczba bezrobotnych w 2008 roku w Jastrzębiu Zdroju, woj. śląskim i kraju

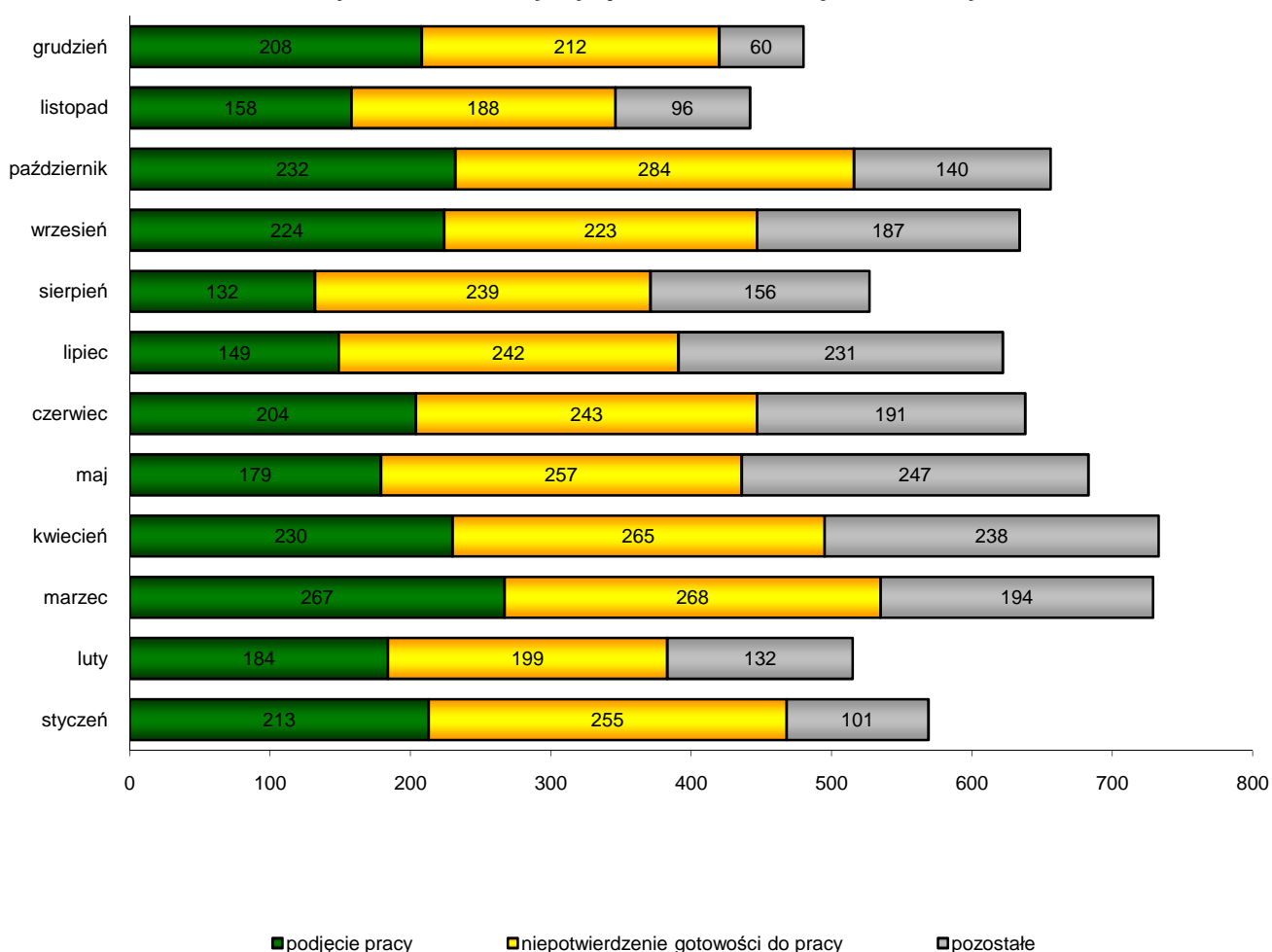
MIESIĄC	LICZBA BEZROBOTNYCH		
Styczeń 2008	4 062	170 583	1 813 352
Luty 2008	3 971	165 013	1 778 544
Marzec 2008	3 651	155 557	1 702 192
Kwiecień 2008	3 300	145 988	1 605 697
Maj 2008	3 033	137 052	1 525 582
Czerwiec 2008	2 840	130 013	1 455 321
Lipiec 2008	2 661	124 949	1 422 947
Sierpień 2008	2 578	122 357	1 404 403
Wrzesień 2008	2 585	118 374	1 376 581
Październik 2008	2 565	115 405	1 352 263

Listopad 2008	2 693	118 790	1 398 456
Grudzień 2008	2 740	122 748	1 473 800

W 2008 r. w urzędzie pracy zarejestrowane jako bezrobotne zostało 2 740 os., w tym 1 909 kobiet (69,67%). Odnotowano 2 029 rejestracji pierwszorazowych.

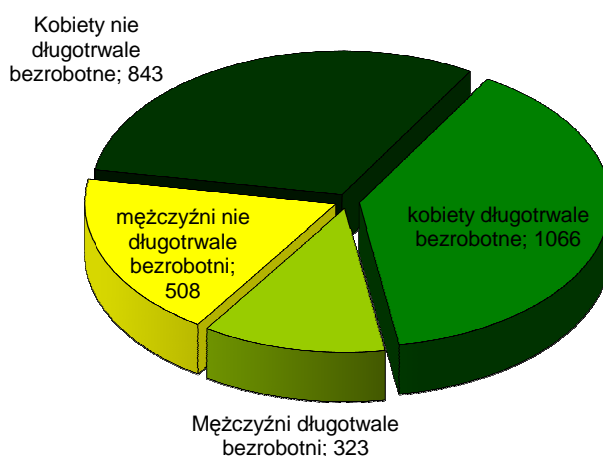
Łącznie dokonano 7 228 wyłączeń z ewidencji urzędu. Strukturę powodów utraty statusu osoby bezrobotnej przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2 - Powody wyłączenia z ewidencji bezrobotnych w 2008 roku

Nadal wśród bezrobotnych przeważają kobiety (69,67%) - siedem na dziesięć osób zarejestrowanych w urzędzie pracy stanowią kobiety (1 909 os.). Feminizacja bezrobocia od lat charakteryzuje jastrzębski rynek pracy.

Wykres 3 - Struktura bezrobotnych wg płci i długotrwałego bezrobocia

Znaczna część bezrobotnych w Jastrzębiu Zdroju to kobiety, które są długotrwanie bezrobotne (38,90%) – w kategorii długotrwanie bezrobotnych stanowią one 76,74%.

Osoby długotrwanie bezrobotne stanowią ponad połowę zarejestrowanych w jastrzębskim urzędzie pracy (50,69%, 1389 os.), są oni w szczególnie trudnej sytuacji, ponieważ przez wielomiesięczne pozostawanie bez pracy ich kwalifikacje stają się zdezaktualizowane, zaś oni sami często tracą wiarę w siebie i motywację wewnętrzną do szukania pracy.

Bardzo liczne są grupy:

- bez kwalifikacji zawodowych – zarejestrowanych jest 953 os. (34,78%, N=2740), w tym 672 kobiet (70,51%, N=953),
- bez doświadczenia zawodowego – zarejestrowanych jest 959 os. (35,0%, N=2740), w tym 724 kobiety (75,49%, N=959),
- bez wykształcenia średniego – zarejestrowanych jest 1576 os. (57,51%, N=2740), w tym 999 kobiet (63,38%, N=1576).

▪

3.1. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Uprawnieni do zasiłku stanowią 8,39% zarejestrowanych bezrobotnych (230 os.). Tak niewielki odsetek osób uprawnionych do zasiłku jest ściśle powiązany z dużym udziałem długotrwale bezrobotnych.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyróżnia kategorie bezrobotnych, którzy znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49). Można wobec nich stosować dodatkowe działania aktywizacyjne wymienione w ustawie.

Tabela 2 - Struktura bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy w grudniu 2008 roku

Kategoria	Liczba pod koniec miesiąca sprawozdawczego		Liczba zarejestrowanych w miesiącu sprawozdawczym		Liczba osób, które podjęły pracę w miesiącu sprawozdawczym	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
do 25 roku życia	740	498 67,29%	235	142 60,42%	102	71 69,60%
długotrwale bezrobotni	1389	1066 76,74%	152	115 75,65%	52	35 67,30%
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	—	338 100%	—	26 100%	—	8 100%
powyżej 50 roku życia	375	229 61,06%	39	23 58,97%	10	6 60,0%
bez kwalifikacji zawodowych	953	672 70,51%	184	116 63,04%	67	53 79,10%
bez doświadczenia zawodowego	959	724 75,49%	224	154 68,75%	99	75 75,75%
bez wykształcenia średniego	1576	999 63,38%	237	116 48,94%	67	38 56,71%
samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia	341	321 94,13%	26	22 84,61%	13	12 92,30%
osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	61	7 11,47%	11	1 9,09%	2	0 0,0%
Niepełnosprawni	123	74 60,16%	17	6 35,29%	7	6 85,71%

3.2. Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia to wskaźnik obrazujący wielkość udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo. Wskaźnik ten jest wyliczany przez Główny Urząd Statystyczny m.in. na podstawie danych dostarczanych przez urzędy pracy.

Poniższa tabela przedstawia kształtowanie się stopy bezrobocia w 2008 roku na terenie Jastrzębia Zdroju, podregionu rybnickiego, województwa śląskiego oraz Polski (z uwzględnieniem korekty stóp w okresie od XII.2006 r. do VIII.2007 r.)

Tabela 3 - Stopa bezrobocia w 2008 roku w Jastrzębiu Zdroju, podregionie rybnickim, woj. śląskim i w kraju

MIESIĄC	STOPA BEZROBOCIA W 2008 ROKU			
	JASTRZĘBIE ZDRÓJ	PODREGION RYBNICKI*	ŚLĄSK	POLSKA
styczeń 2008	9,6	8,9	9,5	11,7
luty 2008	9,4	8,7	9,2	11,5
marzec 2008	8,7	8,0	8,7	11,1
kwiecień 2008	8,0	7,3	8,2	10,5
maj 2008	7,4	6,7	7,7	10,0
czerwiec 2008	6,9	6,3	7,4	9,6
lipiec 2008	6,5	6,1	7,1	9,4
Sierpień 2008	6,3	6,6	7,0	9,3
Wrzesień 2008	6,5	6,8	6,7	8,9
Październik 2008	6,4	7,2	6,5	8,8
Listopad 2008	6,7	7,2	6,7	9,1
Grudzień 2008	6,9	6,3	6,9	9,5

* podregion rybnicki (do 31.12.2007r. rybnicko-jastrzębski) obejmuje powiaty: raciborski, rybnicki, wodzisławski oraz miasta Jastrzębie Zdrój, Rybnik i Żory.

3.3. Oferty pracy

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy drugą podstawową grupą klientów urzędu są pracodawcy. Urząd prowadzi statystyki dotyczące liczby ofert na lokalnym rynku pracy.

W bieżącym roku urząd zarejestrował 3937 ofert pracy, z czego 942 to oferty subsydiowane (23,92%).

Tabela 4 - Liczba ofert pracy w latach 2007- 2008

MIESIĄC	LICZBA OFERT PRACY			
	2007 ROK		2008 ROK	
	OGÓŁEM	SUBSYDIOWANE	OGÓŁEM	SUBSYDIOWANE
styczeń	407	26	465	18
luty	285	89	253	100

marzec	477	103	401	162
kwiecień	337	100	395	132
maj	404	129	486	137
czerwiec	489	91	533	83
lipiec	445	105	439	123
sierpień	479	80	224	39
wrzesień	511	76	276	50
październik	370	51	196	47
listopad	294	85	140	23
grudzień	177	14	129	28
OGÓŁEM	4675	949	3937	942

3.4. Ranking zawodów o największej liczbie ofert pracy

Rozdział ten zawiera ranking zawodów o największej liczbie ofert zgłoszonych w Jastrzębiu Zdroju w 2008r. W 2008 roku pozyskano 3937 oferty pracy. W celu lepszej przejrzystości analizy ofert pracy – skoncentrowano się wyłącznie na zawodach w których wpłynęło najwięcej ofert pracy (minimum 20). Zawodów takich w 2008 roku wpłynęło 585, a łączna liczba ofert pracy tylko w tych 46 zawodach wyniosła 2983 – co stanowi 75,76% wszystkich ofert pracy.

Poniższe zestawienie wskazuje, że największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców dotyczyło pracowników biurowych średniego szczebla. Kolejnym zawodem cechującym się wysokim popytem na pracę byli sprzedawcy, zajmujący czołowe miejsca rankingowe wśród ogółu zarejestrowanych, bezrobotnych kobiet, a także długotrwale bezrobotnych.

Tabela 5 - Ranking zawodów o największej liczbie ofert pracy

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zgłoszonych ofert	Odsetek ofert w zawodzie do ogółu ofert
1	419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	362	9,19%
2	522107	Sprzedawca	306	7,77%
3	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	190	4,82%
4	722204	Ślusarz	159	4,03%
5	931301	Robotnik budowlany	149	3,78%
6	724201	Elektromonter [elektryk] zawodowy	103	2,61%
7	829190	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	85	2,15%
8	827490	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów piekarniczych i cukierniczych oraz koncentratów spożywczych	76	1,93%
9	931101	Robotnik górniczy dołowy	75	1,90%
10	413103	Magazynier	74	1,87%

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zgłoszonych ofert	Odsetek ofert w zawodzie do ogółu ofert
11	913207	Sprzątaczką	73	1,85%
12	515902	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: technik ochrony fizycznej osób i mienia]	72	1,82%
13	914103	Robotnik gospodarczy	71	1,80%
14	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	70	1,77%
15	712102	Murarz	64	1,62%
16	512201	Kucharz	60	1,52%
17	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	57	1,44%
18	721202	Spawacz ręczny gazowy	52	1,32%
19	811190	Pozostali operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	50	1,27%
20	915108	Kolporter	47	1,19%
21	514102	Fryzjer [zawody szkolne: fryzjer, technik usług fryzjerskich]	41	1,19%
22		Operator koparek i zwalowarek	41	1,19%
23	213104	Inżynier systemów komputerowych	40	1,01%
24	512301	Bufetowy [barman]	39	0,99%
25	832101	Kierowca samochodu osobowego	38	0,96%
26	741203	Piekarz	37	0,93%
27	341201	Agent ubezpieczeniowy	35	0,88%
28	711190	Pozostali górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	35	0,88%
29	712401	Brukarz	35	0,88%
30	743304	Krawiec	33	0,83%
31	341503	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	32	0,81%
32	712301	Cieśla	32	0,81%
33	214703	Inżynier górnik – górnictwo węgla kamiennego	30	0,76%
34	723105	Mechanik samochodów osobowych	30	0,76%
35	832201	Kierowca autobusu	29	0,73%
36	722304	Tokarz	28	0,71%
37	512302	Kelner	27	0,68%
38	713202	Tynkarz	26	0,66%
39	713303	Posadzkarz	25	0,63%
40	932106	Sortowacz	25	0,63%
41	343101	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: technik administracji]	24	0,60%
42	742204	Stolarz	24	0,60%
43	913204	Pomoc kuchenna	21	0,53%
44	931205	Robotnik torowy	21	0,53%
45	414104	Kurier	20	0,50%
46	714101	Malarz budowlany	20	0,50%
Razem:			2983	75,76% z 3937 zgłoszonych ofert pracy

Nadal w tych samych zawodach występuje nadmiar osób szukających pracy, może to świadczyć o dużej płynności pracowniczej oraz niedostosowaniu umiejętności (pracownik biurowy, sprzedawca, szwaczka) do oczekiwań pracodawców. Jest to sytuacja kiedy pracodawca może wybierać pracowników, bowiem kilku lub kilkunastu chętnych „czeka” na zatrudnienie.

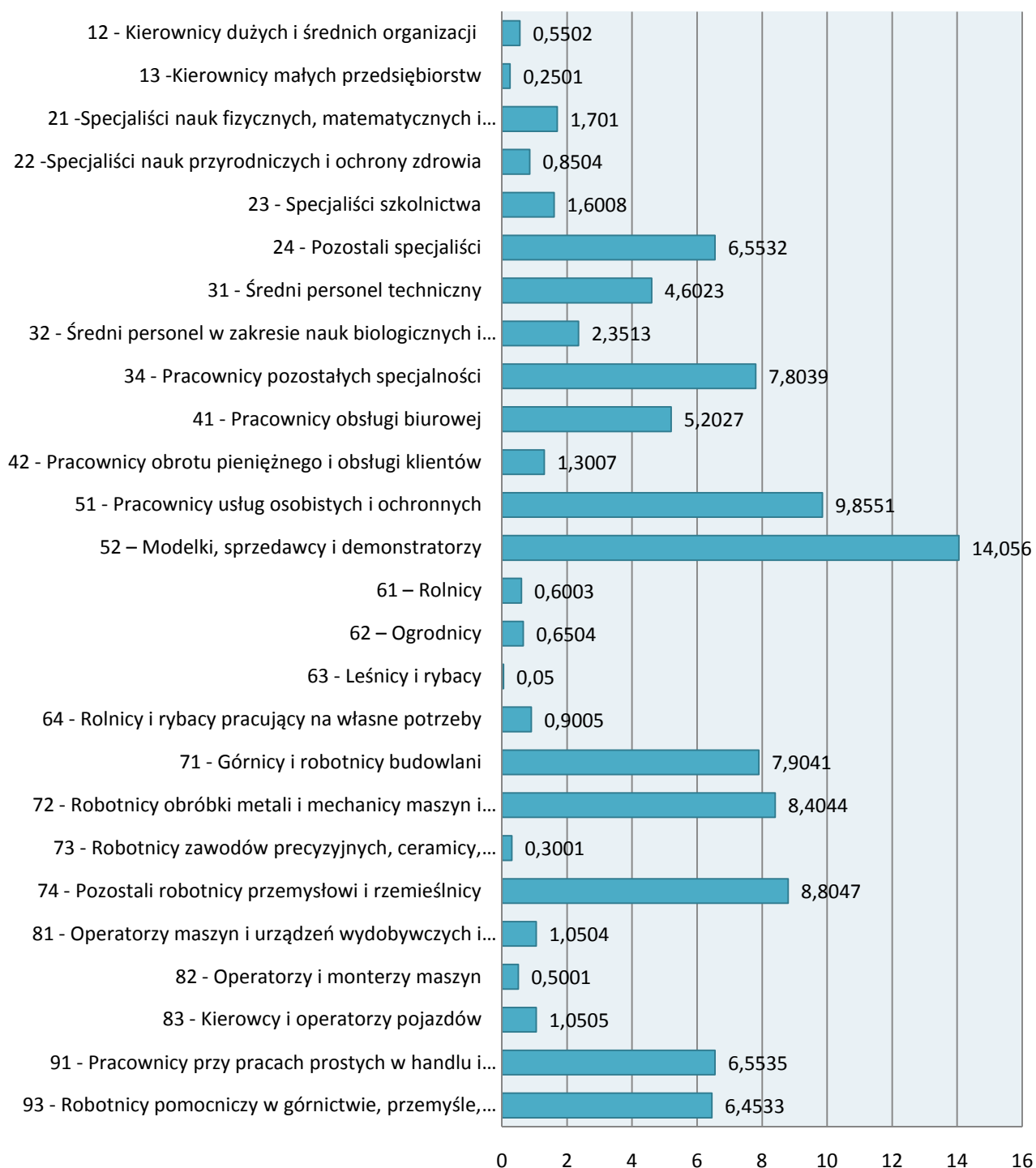
4. Bezrobotni według zawodów

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania, struktura klasyfikacji obejmuje: 10 grup wielkich, 30 grup dużych, (jako wewnętrzny podział grup wielkich), 116 grup średnich, (jako wewnętrzny podział grup dużych), 392 grupy elementarne, (jako wewnętrzny podział grup średnich), przy czym grupy elementarne obejmują 1707 zawodów i specjalności. Klasyfikacja ta służy ujednoczeniu nazewnictwa zawodów i specjalności występujących na rynku pracy oraz racjonalnemu planowaniu obsługi rynku pracy i określaniu jego struktury zawodowej. Stosowana jest w zakresie: pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkolenia, gromadzenia danych, prowadzenia badań, analiz, prognoz i innych opracowań dotyczących rynku pracy.

Każdej nazwie zawodu przyporządkowany jest odpowiedni kod w zależności od poziomu kwalifikacji. Kolejne, coraz bardziej szczegółowe podziały na grupy duże, średnie elementarne dokonywane są na podstawie coraz to większej specjalizacji kwalifikacji, związanej - jak wspomniano wcześniej - z rodzajem wymaganej wiedzy, stosowanych narzędzi i maszyn czy materiałów oraz produkowanych dóbr i usług. Wszystkie pozycje klasyfikacyjne opatrzone zostały symbolem cyfrowym (kodem). Grupy wielkie oznaczono symbolem jednocyfrowym, grupy duże - dwucyfrowym, grupy średnie - trzycyfrowym, elementarne - czterocyfrowym. Poszczególnym zawodom i specjalnościom przyporządkowano kod sześciocyfrowy.

Strukturę zarejestrowanych bezrobotnych według zawodu na koniec 2008 roku w układzie dużych grup zawodów prezentuje wykres nr 4.

Wykres 4 - Struktura bezrobotnych wg grup zawodów

Analizując bezrobotnych mieszkańców miasta Jastrzębie Zdrój według zawodów zauważa się, że spośród całej grupy bezrobotnych 741 osób, to osoby bez zawodu tj. 27,04 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, w tym kobiety stanowią 71,65 % tej grupy bezrobotnych tj. 531 osób.

Strukturę bezrobotnych według zawodów przedstawia tabela nr 6, w której zestawiono zawody, w których zarejestrowanych jest 20 i więcej osób.

Tabela 6 – Struktura bezrobotnych wg zawodów

LP.	NUMER ZAWODU	NAZWA ZAWODU	BEZROBOTNI OGÓŁEM	W TYM				
				KOBIECY	ABSOLWENCI		POWYŻEJ 12 M-CY	
					RAZEM	KOBIECY	RAZEM	KOBIECY
1	000000	Bez zawodu	741	531	152	100	46	30
2	522107	Sprzedawca	278	265	7	7	81	77
3	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista]	74	64	1	1	16	16
4	419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: technik prac biurowych]	70	61	1	0	18	16
5	512201	Kucharz	63	56	0	0	14	13
6	743304	Krawiec	46	46	0	0	12	12
7	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	45	0	0	0	18	0
8	913207	Sprzątaczką	43	43	0	0	20	20
9	512302	Kelner	34	31	0	0	10	9
10	931301	Robotnik budowlany	34	0	0	0	13	0
11	244104	Pedagog	33	32	12	2	2	2
12	722204	Ślusarz	32	2	1	0	7	0
13	512301	Bufetowy [barman]	29	26	1	1	11	10
14	743604	Szwaczka	29	29	0	0	15	15
15	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	28	24	0	0	3	3
16	741201	Cukiernik	27	22	0	0	0	0
17	343101	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: technik administracji]	27	24	3	2	8	8
18	514102	Fryzjer [zawody szkolne: fryzjer, technik usług fryzjerskich]	26	25	3	3	5	5
19	914103	Robotnik gospodarczy	25	14	0	0	8	6
20	712102	Murarz	24	0	0	0	8	0
21	931101	Robotnik górniczy dołowy	22	0	0	0	2	0
22	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	20	15	3	3	1	1
23	723105	Mechanik samochodów osobowych	20	0	1	0	3	0
		Razem	1770	1310	185	119	321	243

W 2008 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jastrzębiu Zdroju wynosiła 2740 osób z czego prawie 70% czyli 1909 osób to kobiety. Osoby bezrobotne pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy (długotrwale bezrobotni) stanowiły 21,53% ogółu bezrobotnych tj. 590 osoby z czego 73,38% to kobiety (433 os.). Spośród ogółu wszystkich zarejestrowanych 8,9% bezrobotnych to osoby zarejestrowane w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły tj. 152 osoby w tym 100 kobiet czyli 65,78% tej grupy.

Zawodów takich jest 23 w których w sumie jest zarejestrowanych 1770 osób co stanowi 64,59 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, natomiast kobiety w tej grupie to 1310 osób co stanowi 68,62 % ogółu zarejestrowanych kobiet. Te 23 zawody o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (przyjmując, że osoby bez zawodu tworzą na potrzeby statystyki grupę „bez zawodu”) generuje prawie 70% zarejestrowanych bezrobotnych. Do najliczniejszej grupy zawodowej zaliczyć można osoby bez zawodu - 741 osób zarejestrowanych co stanowi 27,04% ogółu zarejestrowanych w tym 531 kobiet (71,65%).

Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych kobiet najwyższa liczba występuje w zawodzie:

- bez zawodu 531 os.
- sprzedawca 265 os.
- Asystent ekonomiczny (technik ekonomista) 64 os.
- Pracownik biurowy (technik prac biurowych) 61 os.
- kucharz 56 os.
- Krawiec 46 os.
- sprzątaczką 43 os.
- Szwaczka 29 os.

Bezrobotni absolwenci

Na koniec 2008 roku zarejestrowanych było 244 osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (w tym 171 kobiet). Grupa ta stanowi 8,9% ogółu osób bezrobotnych. Wśród tej populacji najliczniejszą grupę stanowiły osoby bez wyuczonego zawodu tj. 152 osoby, co stanowi 62,29% ogółu zarejestrowanych absolwentów (w tym 65,78% stanowią kobiety).

Wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych wg posiadanego zawodu największą grupę stanowią osoby zarejestrowane w zawodzie sprzedawcy – 278 os. co stanowi 10,14% bezrobotnych. Zawód sprzedawca w znacznym stopniu zdominowany jest przez kobiety – 265 os. co stanowi 95,32% zarejestrowanych w tym zawodzie. Przewagę liczebną kobiet odnotowano również wśród osób zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy, gdyż w grupie tej na 321 osób zarejestrowanych jest 243 kobiety (75,7%).

4.1. Napływ bezrobotnych

Napływ bezrobotnych w ewidencji urzędu pracy wyniósł w 2008 r. 5825 os. Najwięcej bezrobotnych zarejestrowało się jako osoby bez zawodu 2092 os. (35,91%) oraz sprzedawcy 501 osób.

Tabela 7 – Napływ bezrobotnych wg zawodów

LP.	NUMER ZAWODU	NAZWA ZAWODU	BEZROBOTNI OGÓŁEM	W TYM		
				KOBIETY	ABSOLWENCI	
					RAZEM	KOBIETY
1	000000	Bez zawodu	2092	1258	572	379
2	522107	Sprzedawca	501	470	22	22
3	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista]	165	137	13	9
4	512201	Kucharz	106	89	0	0
5	419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: technik prac biurowych]	105	91	6	5
6	743304	Krawiec	98	95	4	4
7	244104	Pedagog	86	84	38	37
8	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	81	0	0	0
9	722204	Ślusarz	74	4	1	0
10	931101	Robotnik górniczy dołowy	68	0	0	0
11	931301	Robotnik budowlany	68	0	1	0
12	514102	Fryzjer [zawód szkolny: Fryzjer, technik usług fryzjerskich]	57	53	8	8
13	723105	Mechanik samochodów osobowych	56	0	2	0
14	741201	Cukiernik	54	43	4	3
15	512302	Kelner	54	42	0	0
Razem			3665	2366	671	467

W okresie od stycznia do grudnia 2008 roku status osoby bezrobotnej otrzymało 5825 osób, w tym 3527 kobiet. Napływ powyżej 50 osób odnotowano w 14 zawodach oraz w grupie osób bez zawodu (3665 osób, co stanowi 62,91% napływu).

Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano 927 osób, które w okresie 12-tu miesięcy od dnia ukończenia szkoły zarejestrowały się w urzędzie pracy. Przeprowadzając dokładną analizę nowych rejestracji ze względu na posiadany zawód należy stwierdzić, że najczęściej status osoby bezrobotnej nabywały osoby bez kwalifikacji zawodowych – 2092 osoby (tj. 35,91 % ogółu zarejestrowanych), w tym 1258 kobiet.

Sprzedawca to kolejna grupa, której udział w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł – 8,6 % (501 os.). W tym zawodzie zarejestrowano 470 kobiet. W tym miejscu należy zauważyć, że wśród osób rejestrujących się w/w zawodach dominowały kobiety. Napływ bezrobotnych kobiet w tych kategoriach zawodów może utrwalić dotychczas występujące tendencje. Wyróżniającymi się pod względem ilości osób zarejestrowanych są również grupy zawodowe asystent ekonomiczny (165 os., w tym 137 kobiet), kucharz (106 os., w tym 89 kobiety), pracownik biurowy (105 os., w tym 91 kobiet), krawiec (98 os., w tym 95 kobiet), ślusarz (74 os., w tym 4 kobieta), robotnik górniczy dołowy (68 os. w tym 0 kobiet), robotnik budowlany (68 os., 0 kobiet), pedagog (86 osoby w tym 84 kobiet). Nie odnotowano natomiast rejestracji bezrobotnych w zawodach: pozostali architekci, urbaniści i pokrewni, nauczyciel muzyki, biolog, pozostali inżynierowie, mechanicy, inżynier mechanik, inżynier budowy dróg, specjalista ds. organizacji i rozwoju transportu, wychowawca w placówkach oświatowych, nauczyciel plastyki, nauczyciel przedmiotów zawodowych artystycznych, lektor języka angielskiego, nauczyciel instruktor, nauczyciel bibliotekarz, specjalista ds. ubezpieczeń zdrowotnych, specjalista ds. projektów/programów unijnych, technik geolog.

Sytuacja sprzedawców, bezrobotnych bez zawodu i ekonomistów jako kategorii zawodowych na rynku pracy miasta Jastrzębi Zdrój znaczący sposób oddziałują na sytuację na lokalnym rynku pracy. Można tak twierdzić, bowiem z danych statystycznych wynika, że od lat są to największe grupy zawodowe na tym rynku.

Należy stwierdzić, że bezrobocie wśród sprzedawców jest zjawiskiem trwałym. Mimo iż zawód sprzedawcy od dłuższego czasu należy do najbardziej fluktuujących, nie można poprawy sytuacji w tej dziedzinie upatrywać w procesach rotacji

przedstawicieli tej grupy zawodowej. Z obserwacji, a także bezpośrednich kontaktów z pracodawcami wynika, że ich oczekiwania co do umiejętności sprzedawców przerastają możliwości potencjalnych kandydatów do pracy.

Duże trudności ze znalezieniem pracy mają też osoby nie posiadające potwierdzonych formalnie kwalifikacji zawodowych. Niepokojącym wydaje się zjawisko bezrobocia wśród ekonomistów i asystentów ekonomicznych. Ten nowoczesny zawód powinien znajdować zapotrzebowanie na rynku pracy. Jeżeli tak nie jest, oznaczać to może, że poziom reprezentowanych przez nie umiejętności, nie odpowiada pracodawcom.

A zatem, biorąc pod uwagę powyższe, koniecznym wydaje się większe zwrócenie uwagi na ograniczenie bezrobocia w zawodach najliczniej reprezentowanych przez osoby bezrobotne, przede wszystkim za pomocą działań, umożliwiających nabycie bądź uzupełnienie kwalifikacji do wykonywania określonego zawodu.

5. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia

Długotrwałe bezrobocie jest zjawiskiem niezwykle negatywnym. Wyklucza ludzi z aktywności zawodowej oraz społecznej, powoduje utratę motywacji do działania a także powoduje, iż osoby pozostające przez długi czas bez możliwości pracy zarobkowej zaczyna cechować „wyczuwana bezradność”. Jest to niezwykle niebezpieczne zjawisko, powodujące utratę zdolności oceny sytuacji i brak umiejętności podejmowania jakichkolwiek działań na rzecz poprawy swojej sytuacji.

Zgodnie z „Zaleceniami metodycznymi do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” obliczono wskaźnik długotrwałego bezrobocia w zawodzie k (d, l, k), który jest mierzony jako iloczyn liczby zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k , pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy i liczby zarejestrowanych w zawodzie k_6 . W 2008 roku **ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie** przedstawiał się następująco (w rankingu uwzględniono zawody, które miały co najmniej 10 przedstawicieli oraz w których udział długotrwałe bezrobotnych wynosił co najmniej lub był równy 50%).

Tabela 8 – Zawody generujące długotrwałe bezrobocie

LP.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	LICZBA BEZROBOTNYCH	LICZBA DŁUGOTRWAŁE BEZROBOTNYCH	UDZIAŁ DŁUGOTRWAŁE BEZROBOTNYCH
1	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	28	15	53,57%
2	744304	Obuwnik przemysłowy	11	7	63,63%
3	743604	Szwaczka	29	15	51,72%
4	714103	Malarz - tapeciarsz	11	7	63,63%
Razem			79	44	

Zawody, które nie generują długotrwałego bezrobocia (w rankingu uwzględniono zawody, które miały co najmniej 10 przedstawicieli oraz w których udział długotrwałe bezrobotnych wynosił co najmniej lub był równy 33,33%).

Tabela 9 – Zawody niegenerujące długotrwałe bezrobocie

LP.	KOD ZAWODU	NAZWA ZAWODU	LICZBA BEZROBOTNYCH	LICZBA DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH	UDZIAŁ DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH
1	522107	Sprzedawca	278	81	29,13%
2	714101	Malarz budowlany	15	4	26,66%
3	000000	Bez zawodu	741	46	6,20%
4	247901	Specjalista administracji publicznej	10	2	20,00%
5	419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: technik prac biurowych]	70	18	25,71%
6	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista]	74	16	21,62%
7	722304	Tokarz	11	2	18,18%
8	931101	Robotnik górniczy dołowy	22	2	9,09%
9	723105	Mechanik samochodów osobowych	20	3	15,00%
10	722204	Ślusarz	32	7	21,87%
11	311502	Technik mechanik	18	2	11,11%
12	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	11	2	18,18%
13	723303	Mechanik maszyn i urządzeń górniczych	14	2	14,28%
14	512201	Kucharz	63	14	22,22%
15	743304	Krawiec	46	12	26,08%
16	512302	Kelner	34	10	29,41%
17	343101	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	27	8	29,62%
18	712102	Murarz	24	8	33,33%
19	724201	Elektromonter [elektryk] zawodowy	13	3	23,07%
20	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	20	1	5,00%
21	741201	Cukiernik	27	3	11,11%
22	741203	Piekarz	19	4	21,05%
23	641101	Rolnik pracujący na własne potrzeby	18	5	27,77%
24	224101	Pielęgniarka	12	2	16,66%
25	712301	Cieśla	14	4	28,57%
26	346104	Pracownik socjalny	10	1	10,00%
27	241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	14	4	28,57%
	RAZEM		636	142	

5. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Oznacza to, że w badanym okresie było więcej ofert pracy aniżeli zarejestrowanych bezrobotnych. Zawody deficytowe to takie, gdzie wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów jest większy od 1,1.

Tabela 10 – Zawody deficytowe

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	811190	Pozostali operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	4,1667	0,0833	50,0000
2	341201	Agent ubezpieczeniowy	2,9167	0,0833	35,0000
3	711190	Pozostali górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	2,9167	0,0833	35,0000
4	214703	Inżynier górnik – górnictwo węgla kamiennego	2,5000	0,0833	30,0000
5	832201	Kierowca autobusu	2,4167	0,0833	29,0000
6	232117	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	1,2500	0,0833	15,0000
7	932106	Sortowacz	2,0833	0,1667	12,5000
8	311990	Pozostali technicy gdzie indziej nie sklasyfikowani	1,0000	0,0833	12,0000
9	931205	Robotnik torowy	1,7500	0,1667	10,5000
10	915206	Woźny	0,8333	0,0833	10,0000
11	721202	Spawacz ręczny gazowy	4,3333	0,5000	8,6667
12	713302	Tynkarz	2,1667	0,2500	8,6667
13	713203	Posadzkarz	2,0833	0,2500	8,3333
14	712401	Brukarz	2,9167	0,4167	7,0000
15	816205	Palacz kotłów c. o. wodnych rusztowych	0,5833	0,0833	7,0000
16	123901	Kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej niesklasyfikowany	0,5833	0,0833	7,0000
17	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	0,9167	0,1667	5,5000
18	343201	Księgowy [samodzielny]	2,6667	0,5000	5,3333
19	346103	Opiekunka środowiskowa	0,4167	0,0833	5,0000
20					
21	341503	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	2,6667	0,5833	4,5714
22	712204	Zbrojarz	1,0833	0,2500	4,3333

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
23	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	5,8333	1,4167	4,1176
24	411101	Sekretarka	0,6667	0,1667	4,0000
25	713704	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	0,3333	0,0833	4,0000
26	932190	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	0,6667	0,1667	4,0000
27	515902	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	6,0000	1,5833	3,7895
28	713101	Dekarz	0,9167	0,2500	3,6667
29	422202	Rejestratorka medyczna	0,5833	0,1667	3,5000
30	419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	30,1667	8,7500	3,4476

W poniższej tabeli ujęto zawody skrajnie deficytowe, w których zgłoszono ofert pracy w ciągu 2008r., natomiast nie rejestrowano w nim bezrobotnych.

Tabela 11 – Zawody skrajnie deficytowe

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	122301	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w budownictwie	0,1667	0,0000	MAX
2	123601	Kierownik działu informatyki	0,0833	0,0000	MAX
3	213104	Inżynier systemów komputerowych	3,3333	0,0000	MAX
4	223401	Farmaceuta – farmacja apteczna	0,0833	0,0000	MAX
5	214590	Pozostali inżynierowie mechanicy	0,0833	0,0000	MAX
6	233106	Nauczyciel matematyki w szkole podstawowej	0,0833	0,0000	MAX
7	232111	Nauczyciel muzyki	0,0833	0,0000	MAX
8	242902	Komornik sądowy	0,0833	0,0000	MAX
9	211922	Specjalista do spraw projektów/programów unijnych	0,1667	0,0000	MAX
10	311201	Kosztorysant budowlany	0,0833	0,0000	MAX
11	331104	Instruktor tańca	0,8333	0,0000	MAX
12	341901	Asystent bankowości	0,0833	0,0000	MAX
13	347510	Trener sportowy	0,1667	0,0000	MAX

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
14	347104	Stylista	0,0833	0,0000	MAX
15	342301	Pośrednik pracy	0,2500	0,0000	MAX

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawody nadwyżkowe to takie, gdzie wskaźnik deficytowości (nadwyżki) zawodów jest mniejszy od 0,9.

Tabela 12 – Zawody nadwyżkowe

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	311502	Technik mechanik	0,0833	3,7500	0,0222
2.	522107	Sprzedawca	25,5000	41,7500	0,6108
3.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,1667	3,1667	0,0526
4.	346104	Pracownik socjalny	0,0833	1,4167	0,0588
5.	312102	Technik informatyk	0,1667	2,6667	0,0625
6.	311401	Technik elektronik	0,1667	2,5000	0,0667
7.	241204	Specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]	0,0833	1,0000	0,0833
8.	341501	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	0,3333	3,7500	0,0889
9.	241304	Doradca zawodowy	0,0833	0,6667	0,1250
10.	933104	Robotnik magazynowy	0,0833	0,5833	0,1429
11.	241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	0,4167	2,5833	0,1613
12.	311204	Technik budownictwa	0,3333	2,0000	0,1667
13.	931102	Robotnik naziemny [górnictwo]	0,2500	1,5000	0,1667
14.	913206	Salowa	0,2500	1,4167	0,1765
15.	621201	Ogrodnik terenów zieleni	0,1667	0,9167	0,1818
16.	743604	Szwaczka	0,4167	2,2500	0,1852
17.	122401	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym	0,0833	0,4167	0,2000
18.	235907	Pedagog szkolny	0,0833	0,4167	0,2000
19.	241102	Ekonomista	0,1667	0,8333	0,2000
20.	721303	Błacharz samochodowy	0,3333	1,6667	0,2000
21.	214301	Inżynier elektryk	0,1667	0,7500	0,2222
22.	214923	Specjalista bezpieczeństwa i	0,0833	0,3333	0,2500

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
		higieny pracy			
23.	512203	Szef kuchni [kuchmistrz]	0,0833	0,3333	0,2500
24.	419190	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	0,1667	0,6667	0,2500
25.	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	0,3333	1,0833	0,3077
26.	348202	Bibliotekarz	0,0833	0,2500	0,3333
27.	741201	Cukiernik	1,4167	4,5000	0,3148
28.	131401	Kierownik małego przedsiębiorstwa w handlu hurtowym i detalicznym	0,0833	0,2500	0,3333
29.	313104	Fotograf	0,0833	0,2500	0,3333
30.	743304	Krawiec	2,7500	8,1667	0,3367
31.	322303	Technik dentystyczny	0,1667	0,4167	0,4000

W ewidencji urzędu są także zarejestrowane osoby w zawodach, dla których nie było ofert pracy w zawodzie. Te skrajnie nadwyżkowe zawody są przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 13 – Zawody skrajnie nadwyżkowe

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista]	0,0000	13,7500	0,0000
2	121103	Prezes	0,0000	0,1667	0,0000
3	212102	Matematyk	0,0000	0,3333	0,0000
4	214903	Inżynier automatyki i robotyki	0,0000	0,0833	0,0000
5	232101	Nauczyciel biologii	0,0000	0,0833	0,0000
6	233113	Nauczyciel wychowania fizycznego w szkole podstawowej	0,0000	0,0833	0,0000
7	242103	Radca prawny	0,0000	0,0833	0,0000
8	241915	Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	0,0000	2,1667	0,0000
9	247901	Specjalista administracji publicznej	0,0000	1,8333	0,0000
10	311103	Technik analityk	0,0000	0,1667	0,0000
11	311104	Technik geodeta	0,0000	0,1667	0,0000
12	311209	Technik ochrony środowiska	0,0000	0,5833	0,0000
13	211103	Fizyk	0,0000	1,5000	
14	641101	Rolnik pracujący na własne	0,0000	2,1667	0,0000

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
		potrzeby			
15	223301	Lekarz weterynarii	0,0000	0,0833	0,0000

Przez **zawód zrównoważony** należy rozumieć zawód, na który występuje na danym rynku pracy takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawody zrównoważone to takie, gdzie wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów zawiera się w przedziale od 0,9 do 1,1. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie sanockim w ramach dużych grup zawodów przedstawia tabela nr 14.

Tabela 14 – Zawody zrównoważone

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	232108	Nauczyciel języka obcego	1,0833	1,1667	0,9286
2	213101	Administrator bez danych	0,0833	0,0833	1,0000
3	213201	Programista	0,0833	0,0833	1,0000
4	241290	Pozostali specjaliści do spraw finansowych	0,0833	0,0833	1,0000
5	242904	Prawnik legislator	0,0833	0,0833	1,0000
6	243101	Archiwista	0,0833	0,0833	1,0000
7	311801	Grafik komputerowy	0,0833	0,0833	1,0000
8	341102	Doradca inwestycyjny	0,0833	0,0833	1,0000
9	342204	Spedytor [zawód szkolny: Technik spedytor]	0,0833	0,0833	1,0000
10	347102	Plastyk	0,0833	0,0833	1,0000
11	513202	Pomoc dentystyczna	0,1667	0,1667	1,0000
12	722301	Frezer	0,0833	0,0833	1,0000
13	724101	Elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	0,5000	0,5000	1,0000
14	731190	Pozostali mechanicy precyzyjni	0,1667	0,1667	1,0000
15	833204	Operator sprzętu do robót ziemnych	0,1667	0,1667	1,0000

Wszystkie wartości podawane w tym rozdziale odnoszą się do wskaźnika intensywności nadwyżki / deficytu zawodu. Przyjęto, że zawody o wskaźniku $x < 0,9$ to zawody nadwyżkowe; $x > 1,1$ to zawody deficytowe; pozostałe to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę

na rynku pracy). Łącznie w statystykach Powiatowego Urzędu Pracy w Jastrzębiu Zdroju wystąpiło w 2008 roku 585 zawodów.

6. WNIOSKI

Po przeprowadzonej analizie można stwierdzić, że :

- liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec badanego okresu zmniejszyła się w stosunku do końca roku 2007 z 4143 do 2740 osób bezrobotnych;
- najliczniejszymi grupami bezrobotnych, podobnie jak w latach ubiegłych, byli sprzedawcy, bezrobotni bez zawodu oraz ekonomiści;
- bezrobocie w Jastrzębiu Zdroju dotyka w głównej mierze kobiet – stanowią one prawie 70% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych;
- najbardziej sfeminizowane zawody to m.in. sprzedawca, pracownik administracyjny, krawiec, kucharz, a znaczny odsetek bezrobotnych kobiet nie posiada żadnego zawodu;
- negatywną cechą lokalnego rynku pracy jest długotrwałe bezrobocie, dotyczy ono 50,69 % bezrobotnych
- wśród długotrwałe bezrobotnych dominują kobiety, a wśród nich: sprzedawcy, kucharze, pracownicy administracyjni;
- mniejszy niż w poprzednim roku napływ bezrobotnych został zdominowany przede wszystkim przez osoby nie posiadające zawodu, sprzedawców – czyli grupy zawodów, w których występuje wysokie bezrobocie;
- w analizowanym okresie nie odnotowano rejestracji bezrobotnych m.in. w zawodach: inżynier budowy dróg, specjalista ds. kadr, pośrednik w obrocie nieruchomościami, asystentka stomatologiczna, florysta, stylistka, kurier, kasjer walutowy, manikiurzystka, parkieciarz itd.
- w ciągu dwunastu miesięcy 2008r. do PUP wpłynęło 585 ofert pracy ;
- pracodawcy najczęściej poszukiwali: pracowników biurowych, sprzedawców, pracowników administracyjnych;
- zawody nadwyżkowe to sprzedawca, technik mechanik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, pracownik socjalny, technik informatyk, technik elektronik itd;

- równowaga na rynku pracy występowała w odniesieniu m.in. do : nauczycieli języka obcego, administratora baz danych, programisty, archiwista;
- w zawodach: agent ubezpieczeniowy, inżynier górnik – górnictwo węgla kamiennego, kierowca autobusu – popyt na pracowników był znacznie wyższy niż liczba osób szukających zatrudnienia w tym zawodzie;

7. PODSUMOWANIE

Zjawiska jakie zachodzą w obrębie rynku pracy są dynamiczne i dotyczą wielu aspektów. W ciągu ostatnich trzech lat na polskim rynku pracy dokonały się bardzo istotne zmiany. W ostatnich latach gospodarka nabrała rozpędu, rozpoczęto wiele inwestycji, zwiększyła się liczba miejsc pracy, natomiast z końcem 2008 roku zwiększył się napływ osób bezrobotnych co może wynikać z kryzysu gospodarczego.

Z przedstawionej analizy wynika, że nastąpiło pogorszenie sytuacji również na lokalnym rynku pracy, największy pracodawca, tj. Jastrzębska Spółka Węglowa wstrzymała do odwołania zatrudnianie nowych pracowników

Dostrzegając potrzebę zwiększenia pomocy osobom bezrobotnym w naszym powiecie, tut. Urząd opracował i realizował w 2008 roku projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO KL 2007-2013, przyczyniające się do poprawy jakości życia mieszkańców powiatu, wzmocnienia wewnętrznej więzi wspólnoty lokalnej, stworzenia równości szans zatrudnieniowych. Projekty skierowane były do grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy tj. młodzieży, kobiet, długotrwale bezrobotnych i osób zagrożonych marginalizacją społeczną. W ich ramach realizowano poradnictwo zawodowe, szkolenia, staże, przygotowania zawodowe w miejscu pracy, jak również udzielano dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla najbardziej przedsiębiorczych osób.

Dobrym sygnałem jest rosnąca aktywność bezrobotnych w poszukiwaniu pracy, która zwiększa ich szanse na znalezienie zatrudnienia. Coraz więcej bezrobotnych ma świadomość, że prawdopodobieństwo znalezienia pracy jest większe, jeżeli szuka się jej różnymi metodami, broniąc się przed popadaniem w bierność.

Aktualnie pracodawcy rekrutując pracowników coraz częściej zwracają uwagę nie tylko na kompetencje merytoryczne oraz wiedzę i doświadczenie z danego obszaru, ale także na predyspozycje osobowościowe oraz motywację, wartości i preferencje kandydata. Również młodzież przy wyborze zawodu powinna się kierować przede wszystkim swoimi predyspozycjami i zainteresowaniami. Nie warto przy wyborze drogi zawodowej ulegać panującej „modzie” na określone zawody, ani też wybierać szkoły pod wpływem znajomych lub rodziny. Praca niezgodna z predyspozycjami osobowościowymi nie daje satysfakcji i rzadko prowadzi do zrobienia kariery.

Zadaniem Powiatowego Urzędu Pracy jest prowadzenie działań aktywizujących, których celem jest kształtowanie aktywnej postawy bezrobotnych, jak również pobudzenie motywacji do ciągłego zdobywania wiedzy i doskonalenia zawodowego, nabywania praktycznych umiejętności w zakresie poszukiwania pracy. Potrzeby rynku pracy zmuszają do ciągłego aktualizowania posiadanych wiadomości i zdobywania nowych. Reeducacja i edukacja osób bezrobotnych wpływa na wzrost mobilności zawodowej, społecznej i przestrzennej. Celem działań PUP w zakresie kształcenia ustawicznego jest wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju zawodowego klientów, stymulowanie innowacyjności i kreatywności człowieka. Sprzyjać to będzie wzrostowi konkurencyjności, poprawie organizacji pracy i tworzeniu podstaw rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy. Jest to zgodne z polityką Unii Europejskiej ukierunkowaną na aktywne uczestnictwo w społeczeństwie obywatelskim, osobiste spełnienie, dostosowywanie się do ciągłych zmian i umożliwienie uzyskania zatrudnienia.

8. Spisy tabel

TABELA 1 - LICZBA BEZROBOTNYCH W 2008 ROKU W JASTRZĘBIU ZDROJU, WOJ. ŚLĄSKIM I KRAJU.....	9
TABELA 2 - STRUKTURA BEZROBOTNYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY W GRUDNIU 2008 ROKU	12
TABELA 3 - STOPA BEZROBOCIA W 2008 ROKU W JASTRZĘBIU ZDROJU, PODREGIONIE RYBNICKIM, WOJ. ŚLĄSKIM I W KRAJU	13
TABELA 4 - LICZBA OFERT PRACY W LATACH 2007- 2008	13
TABELA 5 - RANKING ZWODÓW O NAJWIĘKSZEJ LICZBIE OFERT PRACY	14
TABELA 6 – STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG ZAWODÓW	19
TABELA 7 – NAPŁYW BEZROBOTNYCH WG ZAWODÓW	21
TABELA 8 – ZAWODY GENERUJĄCE DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE	24
TABELA 9 – ZAWODY NIEGENERUJĄCE DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE.....	25
TABELA 10 – ZAWODY DEFICYTOWE	26
TABELA 11 – ZAWODY SKRAJNIE DEFICYTOWE	27
TABELA 12 – ZAWODY NADWYŻKOWE	28
TABELA 13 – ZAWODY SKRAJNIE NADWYŻKOWE.....	29
TABELA 14 – ZAWODY ZRÓWNOWAŻONE	30